

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 329/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky spoločnosti **XANTOS s. r. o.**, Textilná 5, Košice, IČO 46 766 847, právne zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Scholczom, advokátska kancelária, Krmanova 16, Košice, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 159/2020 zo 7. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 22. marca 2023 doručená a podaním z 19. mája 2023 doplnená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2 a základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Cdo 159/2020 zo 7. decembra 2022 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), sa žalobou doručenou Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) 16. novembra 2012 domáhala proti sťažovateľke, spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná II“), žalovanej v 3. rade ako navrhovateľke dražby (ďalej len „žalovaná III“) a žalovanej vo 4. rade ako predchádzajúcej vlastníčke (ďalej len „žalovaná IV“) určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby konanej

17. augusta 2012 organizovanej žalovanou II (dražobníčkou) na návrh žalovanej III (záložnej veriteľky), na ktorej príklepom licitátora za sumu 510 000 eur nadobudla sťažovateľka (vydražiteľka) v žalobe špecifikovanej nehnuteľnosti (ďalej len „záloh“). V právnej veci žaloby sa na okresnom súde konanie viedlo pod sp. zn. 17 C 292/2012.

3. Žalobkyňa sa svojou žalobou domáhala určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31. mája 2014 (ďalej len „zákon č. 527/2002 Z. z.“). Žalobkyňa uviedla, že na zálohu bolo v jej prospech zriadené exekučné záložné právo na zabezpečenie uspokojenia jej pohľadávky až po tom, čo k zálohu bolo skôr zriadené zmluvné záložné právo na zabezpečenie pohľadávky žalovanej III (navrhovateľky dražby), t. j. zmluvné záložné právo žalovanej III poradím rozhodujúcim pre uspokojenie zabezpečených pohľadávok predchádzalo exekučnému záložnému právu sťažovateľky. Žalobkyňa neplatnosť dražby odvodzovala od toho, že zmluva o zriadení záložného práva z 15. marca 2010 (ďalej aj „záložná zmluva“) uzatvorená medzi žalovanou III (záložnou veriteľkou) a žalovanou IV (záložnou dlžníčkou), na základe ktorej bol rozhodnutím vtedajšej Správy katastra Košice vklad záložného práva do katastra nehnuteľností k zálohu v prospech žalovanej III povolený pod č. V 2161/2010 zo 17. marca 2010, zabezpečovala podľa zmluvy o pôžičke č. 2010-03-10 z 10. marca 2010 (ďalej len „zmluva o pôžičke“) uzavretej medzi nimi iba pohľadávku z titulu pôžičky vo výške 117 900 eur (nie však už túto sumu prevyšujúcu, pozn.) a pokiaľ bol záloh vydražený na uspokojenie pohľadávky žalovanej III v celkovej súhrnnej sume 663 080 eur, pri celkovej cene získanej vydražením zálohu v sume 510 000 eur bola žalobkyňa na uspokojení svojej pohľadávky ukrátená, a tým na svojich právach touto dražbou dotknutá.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 17 C 292/2012 zo 4. februára 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okrem iného rozhodol tak, že dobrovoľná dražba je neplatná a žalobkyni priznal proti žalovaným nárok na náhradu trov tohto konania v celom rozsahu.

5. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovateľka a žalovaná III odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 9 Co 310/2019 z 29. apríla 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Súčasne žalobkyni priznal proti žalovaným náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

6. Sťažovateľka a žalovaná III proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), tvrdiac, že im ako strane sporu okresný súd a následne aj krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navyše sa dovolávali aj naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP z dôvodu, že rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

7. Rozsudkom najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky a žalovanej III zamietnuté, pričom najvyšší súd rozhodol tak, že žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Rozsudok najvyššieho súdu bol sťažovateľke doručený 26. januára 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných a iných práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu.

9. Argumentácia sťažovateľky, ktorou odôvodňuje porušenie označených základných a iných práv spočíva predovšetkým v tom, že pokiaľ aj najvyšší súd napriek tomu, že príklep licitátora na dobrovoľnej dražbe bol udelený 17. augusta 2012, a tomu, že § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. (v znení účinnom do 31. mája 2014) v sporoch o neplatnosť dražby výslovne nepripúšťal spochybňovanie (ne)platnosti záložnej zmluvy, dospel k názoru, že záložná zmluva, na základe ktorej bolo zriadené záložné právo, ktorého výkonom došlo k predaju zálohu na dražbe, je v rozsahu sumy 117 900 eur neplatná, dôsledkom čoho dražba bola súčasne vykonaná na uspokojenie nezabezpečenej pohľadávky vo výške 545 180 eur (o ktorej záložný veriteľ nebol oprávnený podľa § 7 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z. z. navrhnúť vykonanie dražby), uzavrel, že rozsudok krajského súdu je vecne správny a dovolaniu sťažovateľky nevyhovelo, tento názor najvyššieho súdu popiera zmysel a účel ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z.

10. Sťažovateľka je presvedčená, že ak v danom spore o neplatnosť dražby nebol aplikovaný § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. mája 2014, ktorý posudzovanie (ne)platnosti záložnej zmluvy ako prejudiciálnej otázky nepripúšťal, ale § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2014, ktorý to už pripúšťal, vec nebola rozhodnutá podľa relevantnej právnej normy.

11. Ďalšia časť argumentácie sťažovateľky spočíva v namietaní nesprávneho právneho posúdenia vecí v otázke čiastočnej neplatnosti záložnej zmluvy pre jej neurčitosť v rozsahu, v akom mala zabezpečovať pohľadávku vo výške prevyšujúcej sumu 117 900 eur. Podľa názoru sťažovateľky § 37 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Občiansky zákonník“) bol, čo sa týka posúdenia neurčitosti záložnej zmluvy označenými všeobecnými súdmi, interpretovaný príliš formalisticky a záver o jej čiastočnej neplatnosti je tak v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti.

12. Navyše, sťažovateľka najvyššiemu súdu vyčíta nepostúpenie veci veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP, hoci právny názor najvyššieho súdu v tu preskúmanej veci v otázke (ne)možnosti rozširovania skutkových okolností spôsobilých založiť neplatnosť dražby po včas podanej žalobe o neplatnosť dražby je odlišný (iný) ako právny názor vyjadrený v uznesení najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 112/2015 zo 4. novembra 2015, t. j. daná právna otázka je najvyšším (dovolacím) súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Napokon podľa názoru sťažovateľky rozsudok najvyššieho súdu trpí aj nedostatkom riadneho a presvedčivého odôvodnenia.

14. Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie čl. 2 ods. 2 listiny, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň si uplatňuje aj náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

18. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

19. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec

podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad Georgiadis v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

20. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto preskúmava len to, či orgán verejnej moci ten-ktorý zákon nevyložil spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

21. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 59/2019).

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

22. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu.

23. Sťažovateľka považovala dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP za naplnený preto, lebo okresný súd a následne aj krajský súd sa nedostatočne vysporiadali s ňou uplatnenými námietkami a na základe vykonaných dôkazov ich nesprávnym hodnotením dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam. Ústavný súd k tomu uvádza, že najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia zrozumiteľne a vyčerpávajúco vysvetlil podstatu naplnenia tohto dovolacieho dôvodu, keď medzi inými uviedol, že tento spočíva v takom procesnom postupe súdu, pri ktorom sa znemožní realizácia tých procesných práv strán sporu, ktoré im právna úprava s cieľom zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov priznáva [pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces, ktorého súčasťou je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri body 22 až 25 odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu)].

23.1. Už okresný súd vykonaným dokazovaním považoval za preukázané, že žalovaná III (veriteľka) uzatvorila so žalovanou IV a jej manželom (dlžníkmi) zmluvu o pôžičke, ktorej predmetom bolo poskytnutie bezúročnej pôžičky v sume 117 900 eur splatnej v pravidelných mesačných splátkach (splátok bolo spolu 131) v sumách po 900 eur vždy do 10. dňa toho-ktorého kalendárneho mesiaca, počnúc od 10. apríla 2010 do 10. februára 2021, na ktorej zabezpečenie uzavreli záložnú zmluvu z 15. marca 2010, ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva na tam označený záloh v prospech žalovanej III. Následne žalovaná III a žalovaná IV a jej manžel (dlžníci) uzavreli k zmluve o pôžičke dodatok č. 1 z 11. marca 2010, ktorého predmetom bolo poskytnutie ďalšej bezúročnej pôžičky v sume 224 000 eur na dobu určitú do 11. novembra 2020. Žalovaná III (veriteľka) a žalovaná IV a jej manžel (dlžníci) uzavreli k zmluve o pôžičke ďalší dodatok č. 2 z 15. marca 2010, ktorého predmetom bolo poskytnutie pôžičky v sume 93 390 eur na dobu určitú do 15. apríla 2010. A napokon žalovaná III a žalovaná IV a jej manžel (dlžníci) uzavreli k zmluve o pôžičke dodatok č. 3 z 15. decembra 2011, ktorého predmetom bolo poskytnutie rovnako bezúročnej pôžičky v sume 300 000 eur na dobu určitú do 15. júna 2012. V nadväznosti na uvedené skutkové zistenia okresný súd s prihliadnutím na § 151b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka upravujúce náležitosti záložnej zmluvy v spojení s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neurčitý právny úkon je neplatný, konštatoval, že vymedzeniu určitosti pohľadávky v článku III záložnej zmluvy zodpovedá iba pohľadávka žalovanej III proti žalovanej IV a jej manželovi v sume 117 900 eur vyplývajúca zo zmluvy o pôžičke z 10. marca 2010, ktorú sa zaviazali splatiť spoločne a nerozdielne. Naopak, podľa názoru okresného súdu je neurčitým dojednanie podľa článku III ods. 2 záložnej zmluvy, a to v časti o „zabezpečení svojich záväzkov zo zmluvy o pôžičke z 10. marca 2010 a jej prípadných ďalších dodatkov“.

Podľa názoru najvyššieho súdu obsah spisu nedáva žiaden podklad na záver, že by krajský súd na základe skutkového stavu zisteného okresným súdom, ktorým je podľa § 383 CSP viazaný, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Jeho závery sú konzistentné, logické a sú výsledkom náležitého zhodnotenia skutkového stavu.

23.2. V súvislosti s (ne)možnosťou rozširovať skutkové tvrdenia spôsobilé založiť neplatnosť dobrovoľnej dražby po včasnom podaní žaloby o neplatnosť dobrovoľnej dražby najvyšší súd poukázal na svoje uznesenie č. k. 5 Cdo 220/2018 z 31. mája 2021 (uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2021 pod č. 89/2021), podľa ktorého *«lehota ustanovená v § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách slúži k uplatneniu práva na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Pokiaľ to nie je v rozpore koncentráciou konania, môže žalobca po včas podanej žalobe nielen rozširovať okruh žalovaných, ale tiež uvádzať ďalšie skutkové okolnosti spôsobilé založiť aj iný ako v žalobe uplatnený dôvod neplatnosti dražby.»*

Na základe uvedených skutočností najvyšší súd dospel k názoru, že odôvodnenie uvedené v bodoch 29 až 39 rozsudku krajského súdu v spojení aj s odôvodnením rozsudku okresného súdu v celom jeho kontexte (najmä v bodoch 100 až 106) spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP. Pokiaľ teda najvyšší súd po meritórnom prieskume uzavrel, že dovolanie sťažovateľky vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, nie sú podľa názoru ústavného súdu jeho závery svojvoľné či neudržateľné, ktoré by popierali zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

24. Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd však ani argumentáciu sťažovateľky vo vzťahu k ňou uplatnenému ďalšiemu dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP [spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení veci v otázke interpretácie a aplikácie § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. (v znení účinnom do 31. mája 2014), t. j. v otázke, či podľa tohto ustanovenia bolo možné posudzovať otázku (ne)platnosti záložnej zmluvy ako otázku prejudiciálnu (predbežnú), a v nadväznosti na to v otázke právneho posúdenia čiastočnej (ne)platnosti záložnej zmluvy pre jej neurčitosť] nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

25. Právnu otázku (ne)možnosti posudzovať neplatnosť záložnej zmluvy podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. (v znení účinnom do 31. mája 2014) ako otázku predbežnú v spore o neplatnosť dobrovoľnej dražby sťažovateľka predostrela najvyššiemu súdu s prihliadnutím na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, vo vzťahu ku ktorej najvyšší súd konštatoval, že táto otázka nebola ešte dovolacím súdom riešená, a preto je dovolanie prípustné. Podľa odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu však krajský súd nezaložil svoje rozhodnutie o neplatnosti dražby len na svojom závere o čiastočnej neplatnosti záložnej zmluvy, ale zároveň aj na porušení § 7 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z. z. tým, že v danom prípade žalovaná III nemohla navrhnúť vykonanie dražby v realizovanom rozsahu, keďže sa na základe čiastočne neplatnej záložnej zmluvy nestala záložnou veriteľkou v celej výške pohľadávky. V ďalšom najvyšší súd vo svojej argumentácii pokračoval tak, že podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. mája 2014 nevyhnutnosť extenzívneho výkladu dikcie „*porušenia ustanovení tohto zákona*“, pre ktoré môže dotknutá osoba požiadať súd o určenie neplatnosti dražby, je daná tým, že pre žalobkyňu neexistoval iný procesný inštitút, ktorý by umožňoval ochranu pred dražbou. Je vždy na príslušnom súde, aby zväzil intenzitu porušenia ustanovenia zákona č. 527/2002 Z. z. v konkrétnom prípade. Princíp legitímnych očakávaní a v konečnom dôsledku aj mieru dôvery osôb v právo ovplyvňuje najmä to, ako súd pristupuje k výkladu právnych noriem, pri ktorom musí prevážiť princíp materiálneho právneho štátu nad prepiatym formalizmom. Na základe uvedeného najvyšší súd uzavrel, že „*v spore o určenie neplatnosti dražby bolo možné aj podľa právnej úpravy ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. mája 2014 prejudiciálne posúdiť (ii) či spochybníť neplatnosť záložnej zmluvy (iii) v spojitosti s konštatovaním porušenia ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z. Výkonu dražby nepredchádza žiadna predbežná kontrola a ani iné preskúmanie pohľadávky a preverenie splnenia podmienok, preto je nevyhnutné dikciu prvej vety § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. i v znení účinnom do 31. mája 2014 vykladať extenzívne tak, že dôvodom neplatnosti dražby môže byť porušenie akýchkoľvek procesných alebo hmotnoprávných podmienok výkonu záložného práva a výkonu dražby, ktoré vedú k spochybneniu platnosti zmluvy, platnosti záložnej zmluvy, existencie záložného práva, pravosti a splatnosti pohľadávky, jej výšky a charakteru pohľadávky, ktorá môže byť tvorená plneniami v rozpore s dobrými mravmi, či z neprijateľných zmluvných podmienok.*“ (pozri ďalej body 63 až 71 odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu). Podľa názoru ústavného súdu je tento záver najvyššieho súdu plne ústavne konformný.

26. V kontexte ďalšej námietky sťažovateľky spočívajúcej v namietaní nesprávneho právneho posúdenia čiastočnej neplatnosti záložnej zmluvy podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP bola

podľa názoru najvyššieho súdu kľúčovou otázkou, či slovné spojenie „*a jej prípadných ďalších dodatkov*“ uvedené v článku III ods. 2 záložnej zmluvy zodpovedá požiadavke určitého vymedzenia zabezpečovanej pohľadávky v súlade s § 151b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 37 ods. 1 a § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa najvyššieho súdu už okresný súd a následne aj krajský súd správne uviedli, že článok III ods. 2 záložnej zmluvy možno považovať za určitý, a teda za platný právny úkon len vo vzťahu k zabezpečenej pohľadávke vo výške 117 900 eur. Dodatky č. 1 až 3 k zmluve o pôžičke neboli špecifikované v záložnej zmluve, preto odkaz „*len na iné prípadné ďalšie dodatky*“ požiadavke určitosti vymedzenia nezodpovedá, teda ho nemožno považovať za určitý. Z použitej formulácie totiž nevyplýva výška zabezpečenej pohľadávky. Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že „*Vo vzťahu k budúcim pohľadávkam, ktoré mohli vyplynúť z prípadných ďalších dodatkov k zmluve o pôžičke z 10. marca 2010, tieto neboli identifikované ani výškou (peňažná pohľadávka), ani určením maximálnej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávky mali zabezpečovať hoci v čase uzavretia záložnej zmluvy z 15. marca 2010, mali byť dodatky č. 1 a č. 2 už (aj podľa argumentácie dovolateľov) uzavreté. To znamená, že i napriek tomu, že v čase uzavretia záložnej zmluvy mali účastníci zmluvy vedomosť o výške ďalších pôžičiek vyplývajúcich z dodatkov a nič im nebránilo tieto vymedziť rovnakým spôsobom ako vo vzťahu k zmluve o pôžičke z 10. marca 2010 vo výške 117 900 eur...*“. Napokon najvyšší súd konštatoval, že použitím interpretačného pravidla výkladu právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa krajský súd, ako ani okresný súd pri posudzovaní určitosti vymedzenia zabezpečenej pohľadávky v záložnej zmluve podľa § 151b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho (dovolacieho) súdu (pozri body 45 až 61 odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu). Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu je aj v tejto časti presvedčivé a zrozumiteľné a konanie nevykazuje znaky podstatných pochybení procesného charakteru.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

27. Na základe už uvedeného najvyšší súd dovolanie sťažovateľky podľa § 448 CSP zamietol, a to v časti namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ako neprípustné a v časti namietaných dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP písm. a) a b) ako nedôvodné.

28. Podľa názoru ústavného súdu z rozsudku najvyššieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd pri rozhodovaní a odôvodňovaní svojich právnych záverov správne interpretoval a aplikoval ustanovenia relevantných právnych noriem, jeho závery sú dostatočne odôvodnené a nevykazujú žiadne znaky svojvôle. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovanej prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. listiny, ako aj

práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 podľa dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie (najvyššieho) súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníkov konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný, aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy:

29. Porušenie zákonnej povinnosti predložiť vec veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP má aj dôsledky na základné právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy). Z ústavného príkazu, že „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi“, vyplýva, že nerešpektovanie zákona, v akom zložení má byť vec rozhodovaná, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 332/2018).

30. Ústavný súd už konštatoval absenciu zákonného zakotvenia subjektívneho práva účastníka v dovolacom konaní na rozhodnutie prijaté veľkým senátom. Zároveň však dodal, že pri splnení konkrétnych podmienok má dovolateľ na základe § 48 ods. 1 CSP subjektívne právo na rozhodnutie veľkým senátom. Pod objektivitou má ústavný súd na mysli to, že v množine rozhodnutí najvyššieho súdu je možné pomerne spoľahlivo určiť, či bolo v minulosti prijaté odlišné rozhodnutie. Diskrécia trojčlenného senátu je v tomto smere limitovaná (m. m. III. ÚS 46/2020).

31. Judikatúrny odklon sťažovateľka odôvodňuje rozpornosťou právnych názorov senátov najvyššieho súdu v otázke (ne)možnosti rozširovať skutkové tvrdenia spôsobilé založiť neplatnosť dražby aj po uplynutí troch mesiacov odo dňa udelenia príklepu podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z., resp. po včasnom podaní žaloby o neplatnosť dražby, pričom oproti právnomu názoru najvyššieho súdu v tu preskúmvanej veci sťažovateľka poukazuje na protichodný názor uvedený v uznesení najvyššieho súdu č. k. 7Cdo 112/2015 zo 4. novembra 2015.

32. Ustanovenie § 48 CSP dopadá na prípady, v ktorých trojčlenný senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že je dôvod na odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (stanovísk alebo rozhodnutí uverejnených v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) alebo na zmenu právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, alebo na odklon od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu. Pokiaľ trojčlenný senát dospeje k záveru, že tieto dôvody nie sú dané, vec nepostúpi veľkému senátu najvyššieho súdu (pozri rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 174/2016 z 10. novembra 2016 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2017 pod č. 17).

33. Odklon pri riešení právnej otázky krajským (odvolacím) súdom od rozhodovacej praxe najvyššieho (dovolacieho) súdu, prípadne jej rozhodovanie najvyšším (dovolacím) súdom rozdielne

predstavuje situácie, za ktorých je nesprávne právne posúdenie dovolacím dôvodom [§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP]. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka otázku toho, ako sa krajský súd „... vysporiadal s námietkou, že pôvodný žalobca zmeškal prekluzívnu lehotu uvedenú v § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z., v ktorej sa má domáhať určenia neplatnosti dražby z dôvodu neplatnosti záložnej zmluvy.“ (pozri argumentáciu v čl. III bode 2 ústavnej sťažnosti), namietala v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, a nie podľa § 421 ods. 1 písm. a) alebo c) CSP. Ak sa teda najvyšší súd, ktorý je podľa § 440 CSP dovolacími dôvodmi viazaný, v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (rozsudku) tejto otázke venoval iba z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP zahŕňajúceho tiež právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nemožno mu nič vytknúť.

34. Okrem toho v prípade uznesenia najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo 220/2018 z 31. mája 2021 ide o rozhodnutie neskoršie, ktoré bolo navyše uverejnené (publikované) v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2021 pod č. 89/2021, a preto predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu. Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho (dovolacieho) súdu je totiž vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, a teda právny názor vyjadrený v rozsudku najvyššieho súdu, podľa ktorého môže žalobca v lehote ustanovenej v § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. v podanej žalobe o určenie neplatnosti dražby nielen rozširovať okruh žalovaných, ale tiež uvádzať ďalšie skutkové okolnosti spôsobilé založiť aj iný ako v žalobe uplatnený dôvod neplatnosti dražby, je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, ktorou možno opačný právny názor vyjadrený v uznesení najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 112/2015 zo 4. novembra 2015 považovať za prekonaný. Vo všeobecnosti platí, že neskorší právny názor nahrádza právny názor skorší, má teda pri výklade sporných otázok prednosť. Napokon, ako to už ústavný súd v minulosti konštatoval, nie je účelné rozširovať povinnosť postúpenia veci veľkému senátu na zaujatie zjednocujúceho stanoviska a rozhodnutie veci aj o obsolentné právne názory obsiahnuté v už „prežitej“ judikatúre. Relevanciu v tomto možno priznať len zamýšľanému judikatúrnemu odklonu od právneho názoru aktuálneho v čase rozhodovania konajúceho senátu, keďže v opačnom prípade by bolo potrebné zjednocovanie neúnosného množstva „historicky prežitých“ právnych názorov (pozri uznesenie ústavného súdu č. k. I ÚS 276/2018 z 15. augusta 2018 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 75/2018). V okolnostiach danej veci ak senátom najvyššieho súdu rozhodujúcim o dovolaní sťažovateľky nebola vec podľa § 48 ods. 1 CSP postúpená na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, nebolo porušené základné právo sťažovateľky ne byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu:

35. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré

sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť ich porušenia, ktorej realnosť by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

36. Sťažovateľka porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, je prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 listiny:

37. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením čl. 2 ods. 2 listiny, podľa ktorého štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom, ktorý ustanoví zákon, rozsudkom najvyššieho súdu je potrebné uviesť, že označený článok listiny neupravuje základné ľudské práva, ktorých ochrany by bolo možné sa samostatne domáhať v konaní podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd podotýka, že ústava nepredpokladá prieskum ústavných princípov podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, rovnako podľa čl. 2 ods. 2 listiny v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože ich obsahom nie sú základné ľudské práva a slobody, a preto nie sú priamo aplikovateľné v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

38. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky (proti rozsudku najvyššieho súdu) podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

39. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu